

Από τα βυζαντινά λάθη στη βυζαντινή στρατηγική

ΑΚΟΜΑ και στον τομέα της πληροφορικής έχει καθιερωθεί σε διεθνές επίπεδο ο όρος: βυζαντινό λάθος, ο οποίος σημαίνει ότι η ένδειξη της τοποθεσίας του λάθους είναι λανθασμένη. Με άλλα λόγια, υπάρχει παραπληροφόρηση, όσον αφορά στο λάθος. Αυτή η επίπτωση σ' ένα επιστημονικό γνωστικό αντικείμενο προέρχεται όχι μόνον από την ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, αλλά κι από τη στρατηγική της. Πολλοί από εμάς δεν γνωρίζουμε την ύπαρξη των βιβλίων: Πέρι

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΛΥΤΕΡΟΥ*

παραδρομής πολέμου, Τακτικών και Στρατηγικών, τα οποία είναι υψίστης σημασίας για την κατανόηση της βυζαντινής επιπόνησης στον στρατιωτικό τομέα. Ασχολούμαστε κατά κύριο λόγο με την Άλωση και δεν μελετάμε τα διαχρονικά στοιχεία του Βυζαντίου. Ξεχνάμε ότι κάθε αυτοκρατορία, σε όλο τον κόσμο, έζησε το τέλος της και δεν αναδεικνύουμε τη διάρκεια της βυζαντινής, ενώ κατέχει το παγκόσμιο ρεκόρ. Αν εξετάσουμε το χώρο και το χρόνο χωροχρονικά, τότε θα δούμε την αξία του επιχειρήματος. Η Αυτοκρατορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου ήταν η πιο μεγάλη σε έκταση στην Αρχαιότητα. Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία είναι με μεγαλύτερη διάρκεια όλων των εποχών. Βέβαια, εκ φύσεως δεν βασίζεται σε ένα μοναδικό άνθρωπο κι είναι πιο δύσκολο να την αντιληφθούμε ως μία ολότητα. Η δυσκολία, όμως, δεν ελαττώνει τη σημασία αυτής της οντότητας. Το να κατακτάς είναι εύκολο, το δύσκολο είναι να κρατάς κι αυτό δεν γίνεται δίχως στρατηγική. Όλο το σύστημα της βυζαντινής στρατηγικής είναι ουσιαστικά αμυντικό, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν ήταν ικανή να τολμήσει την ώρα της ανάγκης. Συνεχώς η Βυζαντινή Αυτοκρατορία είχε να διαχειριστεί πολλές κρίσεις σε πολλά μέτωπα. Δεν υπήρξε ποτέ ουσιαστική στάση. Το Βυζάντιο είχε πάντα μαζί του και τους εχθρούς του σε όλη του την περιφέρεια. Κατά συνέπεια, λειτουργούσε περισσότερο με ελιγμούς, παρά με συνδυασμούς και πρόσχεζε ιδιαίτερα τις γεωστρατηγικές θέσεις. Στην ιστορία του Βυζαντίου δεν έχουν μόνο σημασία οι εκστρατείες, όπως νομίζουμε απλοϊκά, βέβαια, εντυπωσιάζουν τους μη στρατιωτικούς, αλλά οι στρατηγικές εξετάζουν και το μέλλον των εκστρατειών. Αντιλαμβανόμαστε τότε ότι η βυζαντινή στρατηγική χρησιμοποιεί κατά κόρον την ελαστικότητα, οικονομία, εκπληξία, αλλάγες, μελέτες του αντιπάλου και προσαρμογές στο στρατηγικό επίπεδο, αλλά και στη μετα-στρατηγική. Επιπλέον, ξεχνάμε συχνά τη σημασία του ναυτικού έως τον ΙΒ' αιώνα. Γι' αυτόν το λόγο η μνήμη μας δεν πρέπει να είναι μόνο μία νοσταλγία ή ένα μοιρολόγι. Τη χρειάζεται την ηρωισμούν της για το μέλλον. Ας εξετάσουμε, λοιπόν, βαθύτερα αυτή τη στρατηγική της διάρκειας.

Η δωρεάν παιδεία και η Κύπρος

ΤΟΥ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΑ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ*

ΕΝΑ από τα επιτεύγματα μιας πολιτισμένης χώρας είναι η παροχή δωρεάν παιδείας σε όλους τους πολίτες της, νοούμενο ότι αυτοί κατέχουν τα δέοντα ακαδημαϊκά προσόντα. Είναι ένα επίτευγμα για το οποίο, η χώρα που το έχει πετύχει, υπερηφανεύεται, καθότι μία χώρα που επενδύει στην παιδεία επενδύει για ένα καλύτερο μέλλον.

Σε ένα πολιτισμένο κράτος, σε ένα κράτος που σέβεται τον εαυτό του, η δωρεάν παιδεία αποτελεί θέμα προτεραιότητας. Στη βάση της, η δωρεάν παιδεία είναι ανθρώπινο δικαίωμα κάθε ατόμου, οποιασδήποτε ηλικίας. Είναι ένα δικαίωμα που διασφαλίζει ίσες ευκαιρίες μόρφωσης, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε κριτήρια, είτε αυτά είναι οικονομικά είτε κοινωνικά είτε άλλως πως. Αν το κράτος θεσπίσει κριτήρια για την παροχή της δωρεάν παιδείας, η ουσία της έννοιας του δικαιώματος αυτού χάνεται, καταφέροντας έτσι ένα σκληρό ρόπισμα στο κράτος δικαίου και στο καθεστώς ισότητας των πολιτών.

Υπάρχουν αρκετές χώρες που έχουν πλήρως πετύχει τη δωρεάν παιδεία σε όλες τις βαθμίδες της ακαδημαϊκής μόρφωσης. Οι Σκανδιναβικές χώρες και η Ελλάδα αποτελούν τέτοια παραδείγματα. Πολλές χώρες δεν το έχουν ακόμη πετύχει, ιδιαίτερα λόγω οικονομικών δυσχερειών. Όμως, στην προσπάθειά τους να βελτιώσουν την κατάσταση, επιχορηγούν τη φοίτηση με την ίση για όλους μείωση των διδάκτρων και/ή με άλλον τρόπο ίσης συνεισφοράς ή μεταχείρισης.

Η Κύπρος ακολουθεί την αρχή της δωρεάν παιδείας. Όταν η Κύπρος αποτελούσε μέρος της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, η δωρεάν παιδεία επεριόριζτο στα κρατικά Δημοτικά Σχολεία. Στα κρατικά ιδρύματα Μέσης Παιδείας τα διδάκτρα ήσαν επιχορηγημένα και επομένως εξίσου μειωμένα για όλους,

Με την ίδρυση της Κ.Δ. η δωρεάν παιδεία επεκτάθηκε και στα κρατικά Γυμνάσια (που κατόπιν διαχωρίστησαν σε Γυμνάσια και Λύκεια) και αργότερα στο κρατικό Πανεπιστήμιο, στο οποίο δεν καταβάλλονταν διδάκτρα από τους Κύπριους φοιτητές.

Πέραν τούτου, για τους Κύπριους φοιτητές που σπουδάζουν στο κρατικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στα ελληνικά και σε άλλα Πανεπιστήμια όπου δεν καταβάλλονται διδάκτρα, το κράτος ενισχύει εξίσου τον κάθε φοιτητή με 1700 ευρώ ετησίως, ενώ για ανάλογες σπουδές αλλού (όπου καταβάλλονται διδάκτρα), συνεισφέρει σε κάθε περίπτωση κάπου 2500 ευρώ. Σημειώνεται ότι και στην παρούσα περίπτωση, το κράτος ακολουθεί το μέτρον της ίσης παροχής χωρίς κριτήρια.

Το σύστημα, όμως, χρειάζεται βελτίωση και επέκταση, ιδιαίτερα λόγω της φοίτησης Κυπρίων σε ιδιωτικά Πανεπιστήμια τόσο στην Κύπρο όσο και το εξωτερικό. Το κράτος θα μπορούσε π.χ. να παραχωρεί στους φοιτητές άτοκα δάνεια μέχρι ενός ορίου, και επιπρόσθετα δάνεια με χαμηλό επιτόκιο. Αντί τούτου, με πρόφαση την πρόσφατη οικονομική κρίση, το κράτος προσπαθεί να διαφοροποιήσει τη μέχρι σήμερα ακολουθητέα πολιτική των ίσων παροχών στην παιδεία. Επιχειρεί να εισαγάγει τη «στοχευμένη» πολιτική, που έχει ήδη αρχίσει να χρησιμοποιεί σε άλλους τομείς, και να θέσει οικονομικά κριτήρια, δίδοντας έτσι τέλος στη φιλοσοφία της ίσης μεταχείρισης των φοιτητών και, κατά συνέπεια και συνέχεια, της δωρεάν παιδείας.

Η νέα «στοχευμένη» πολιτική, μεταξύ άλλων, εγκυμονεί κινδύνους. Ίσως το επόμενο βήμα να είναι η «στοχευμένη» καταβολή διδάκτρων αρχικά για το Πανεπιστήμιο, μετά για το Λύκειο και μετά για το Γυμνάσιο. Ηδη το κράτος έχει εισαγάγει την πολιτική της «στοχευμένης» παροχής σε πολλούς άλλους τομείς. Ιδιαίτερη μείναι γίνεται στον τομέα των κοινωνι-

κών ασφαλίσεων, όπου αυτοί που τώρα κυβερνούν, ενώ πριν από μερικά χρόνια ήσαν ένθερμοι υποστηρικτές της 14ης σύνταξης, τώρα «έλλυσαν» το πρόβλημα απλώς με μια «στοχευμένη» παροχή 300 ευρώ!

Αν πράγματι η αλλαγή πολιτικής του κράτους οφείλεται στην οικονομική κρίση, άνετα το κράτος θα μπορούσε προσωρινά να περικόψει π.χ. 200 ευρώ από κάθε φοιτητική παροχή για τα επόμενα 2-3 χρόνια, κάτι που δεν έχει πράξει. Και αυτό μας προβληματίζει. Δοκιμάζοντας και πετυχαίνοντας «στοχευμένες» παροχές στον ουσιαστικό τομέα της παιδείας, θα μπορούσε το κράτος μετά να συνεχίσει πολύ εύκολα τη «στοχευμένη» του πολιτική σε κάθε τομέα της ζωής μας. Και τότε, οι συνέπειες δεν θα ήταν καθόλου ευχάριστες.

Με την τυχόν εφαρμογή της «στοχευμένης» παροχής, θα πρέπει να παρατηρήσουμε και κάτι άλλο, πολύ ουσιαστικό. Για κάποιον παράξενου λόγου, οι αιτητές για τις προαναφερόμενες παροχές δεν είναι οι ίδιοι οι φοιτητές αλλά οι γονείς τους και οι παροχές δίδονται στους γονείς και όχι στους φοιτητές. Αυτή η τακτική είναι λανθασμένη καθότι, κάθε φοιτητής στα 18 του, αποκτά όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις ενός ανεξάρτητου και υπεύθυνου πολίτη, και είναι νομικά ώριμος αλλά οι γονείς τους και οι παροχές δίδονται στους γονείς. Μεταξύ άλλων, ψηφίζει και συμβάλλεται. Επομένως, εάν, παρ' ελπίδα, η «στοχευμένη» παροχή που επιδιώκει το κράτος να επιβάλει τελικά επιβληθεί, αυτή θα πρέπει να διαφοροποιηθεί. Τέτοια παροχή δεν αφορά καθόλου την οικονομική κατάσταση των γονέων του φοιτητή, αλλά του ίδιου του φοιτητή και της δικής του οικογένειας (εάν έχει σύζυγο και/ή τέκνα) και η «στοχευμένη» παροχή θα πρέπει να στριβίσει αποκλειστικά στη δική του οικονομική κατάσταση, και να δίδεται σε αυτόν και όχι στους γονείς του.

* Πολιτικός Επιστήμονας και Νομικός

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

[Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ - Τ.Θ.21836, CY 1513, Λευκωσία | mail@simerini.com]

Για το Νοσοκομείο Λεμεσού

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ όλη η οικογένειά μας είχε μian απίστευτη εμπειρία με τους ιατρούς και το προσωπικό του Νοσοκομείου Λεμεσού.

Η μητέρα μας Μηλίτσα Λόρδου, 86 χρονών, με δύο εγχειρήσεις καρδιάς και δύο εγκατελεσμένα επεισόδια, ξαφνικά εμφάνισε μεγάλο όγκο στο παχύ έντερο. Μετά από αρκετό προβληματισμό και διαβουλεύσεις, έγιναν οι εξετάσεις στο Νοσοκομείο Λεμεσού, όπου οι γιατροί έκριναν ότι θα μπορούσαν να τη χειρουργήσουν, παρά το βεβαρημένο παρελθόν της και την άσχημη κατάσταση που βρισκόταν. Βασιστήκαμε στην κρίση και εμπειρία τους, και η εγχείρηση έγινε με απόλυτη επιτυχία. Αφαιρέθηκε ο όγκος και τώρα η μητέρα μας είναι στο σπίτι της.

Ο επαγγελματισμός και το ενδιαφέρον των χειρουργών Κώστα Αντωνίου, Μιχάλη Κόκα και Άριστου Κουνάμη, και των αναισθησιολόγων Όλγας Αναστασιάδου και Εμίρ Γκιουλ, ήταν για όλους μας κάτι το πρωτοφανές και ειλικρινά συγχαίρουμε το Υπουργείο Υγείας, που πρέπει να είναι περήφανο που έχει στις τάξεις του τέτοιους εξαιρετικούς επιστήμονες.

Εκφράζουμε και δημόσια τόσο τις ευχαριστίες μας όσο και την ευγνωμοσύνη μας σε όλους τους πιο πάνω, καθώς επίσης και όλους τους νοσηλευτές της εντατικής μονάδας και χειρουργικού θαλάμου, όπως και όλο το παραϊατρικό προσωπικό.

Με εκτίμηση

**ΔΗΜΗΤΡΗΣ Φ. ΛΟΡΔΟΣ
ΤΑΣΟΣ ΛΟΡΔΟΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΛΟΡΔΟΥ**

Στα ανοιχτά της Γάζας

ΠΙΣΤΕΥΩ ακράδαντα ότι το πρόσφατο μακελειό ανοικτά της Γάζας ήταν έργο καλά προμελετημένο, από τις Τουρκικές Μυστικές Υπηρεσίες. Οι ωφέλειες της Τουρκίας από αυτό ήταν τεράστιες, ενώ οι ζημιές ασήμαντες. Παρουσιάζουμε παγκόσμια μια προσπάθεια των όπου της απομονωμένων (βλέπε Τ/κ δήθεν «απομονωμένων») και σαν ο προαποσπής των Ανθρώπων Δικαιωμάτων. Έοχθη τα μμάτιό της για τις σφαγές αμάχων (η Τουρκία δεν ξέρει τι σημαίνουν αυτές οι

Για το διαγωνισμό της Γιουροβίζιον

Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ των πολιτισμών είναι μια **υπαρξιακή πραγματικότητα**, την οποία και βιώνουμε καθημερινά σε κάθε στιγμή της ζωής μας, μέσα από κάθε κανονία που εισάγεται στο σπίτι μας μέσω των ΜΜΕ, των παιδιών μας και εμάς τους ίδιους.

Είναι, εν τελευταία ανάλυση, μια **υπαρξιακή πραγματικότητα**, μέσα από τη διαλεκτική πορεία της ίδιας της ζωής, η οποία θα πρέπει να αφήσει το αδύνατο, το άρρωστο, το μη προσαρμοσμένο, το μη ανθεκτικό στο χρόνο και στο ΑΞΙΣ, και να το αντικαταστήσει με το άλλο το δυνατό, το ζωντανό, το αναγκαίο.

Ός εδώ δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα, εμείς ως ένας **Ελληνορθόδοξος Λαός**, με γλώσσα και Πολιτισμό (ως Πολιτισμό εννοούμε το όλο καθημερινό βίωμα του μέσου πολίτη) διαφορετικό από τη Δυτική Ευρώπη, με δεδομένο τον νομικά κατοχυρωμένο πολιτισμικό σεβασμό των λαών στη Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.), αποδεχθήκαμε αυτή την πολιτισμική σύγκρουση, πιστεύοντας ότι ο δικός μας πολι-

τισμός, ως δυνατότερος του Δυτικού, θα αντέξει στη φυσιολογική αυτή σύγκρουση και θα βγει νικητής.

Με βάση αυτό, τι νόημα είχε η δική μας, ως Κύπρος, παρουσία στο φετινό μουσικό διαγωνισμό της «EUROVISION 2010», με ένα αγγλικό τραγούδι από πλευράς γλώσσας και μουσικής, με Ουαλλό τραγουδιστή, και με φτωχότερους στίχους, χωρίς ουσιαστικό μήνυμα;

Μόνο οικονομικούς σκοπούς νομίζω ότι εξυπηρετούσε η παρουσία μας στο διαγωνισμό αυτό (κάτι που θα πρέπει να δει ο πρόεδρος μας πριν προχωρήσει σε περικοπές από τον Εργαζόμενο Κυπριακό Λαό) όπως:

- το συμμετοχή μας στο ευρωπαϊκό παιχνίδι των διοργανωτικών εταιρειών.
  - και η δικαιολόγηση από πλευράς ΠΙΚ κάποιων σημαντικών εξόδων σε περίοδο οικονομικής κρίσης.
- Άλλη επεξήγηση δυσκολεύομαι να αντιληφθώ, εκτός αν το σύνδρομο του νεο-εισηγμένου Αξερμαπιζάν (δείτε και ακούστε το τραγούδι μιας ισλαμικής χώρας) στη Ευρωπαϊκή διακατέχει και εμάς, ή τουλάχιστον αυτοί που παίρνουν τις σχετικές αποφάσεις.

λέξεις!). Παρουσιάστηκε με τα γεγονότα αυτά σαν ο προστάτης των όπου της μουσουλμάνων και Αράβων. Τα ανταλλάγματα που θα ζητηθεί σίγουρα είναι η ενεργός υποστήριξη τους προς τους μουσουλμάνους της Κύπρου. Το ίδιο θα κάνει και με τους Ευρωπαίους.

Βασίζω τις εκτιμήσεις μου αυτές στα εξής: α) Ουδέποτε η Τουρκία προηγουμένως είχε πρωταγωνιστικό ρόλο στις αποστολές προς τη Γάζα β) Κανόνως όσος η ναυαρχίδα του στολίσκου να είναι τουρκική και σημαίοστολιμένη, για να την προσέξουν οι Ισραηλινοί και να της επιτεθούν αυτής. γ) Όπως τους Τούρκους «ακτιβιστές» με τεκούρια και μαχαίρια, με εντολή να κτυπήσουν

πρώτοι τους Ισραηλινούς, για να αναγκαστούν αυτοί να ανοίξουν πυρ.

Η Τουρκία ποτέ δεν δίστασε να θυσιάσει λίγους άρχιστους γι' αυτή φυλακισμένους, προκειμένου να προσφύθει να συμφρονά τη και να παραπληθήσει τον κόσμο. Ο πανούργος Νταβούτογλου και η ΜΙΤ όλα τα μηχανεύονται, προκειμένου να εξυψώσουν την Τουρκία στα μάτια του έθνους, προκειμένου να κρύψουν το αποκρουστικό και γενοκτονικό της πρόσωπο. Πρώτη στην παγίδα έπεσε η Ελλάδα, που ακύρωσε τις κοινές ελληνο-ισραηλινές αεροπορικές ασκήσεις.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΙΛΛΑΣ

Συνταξιοδότης Εκπαιδευτικός, Λάρνακα

